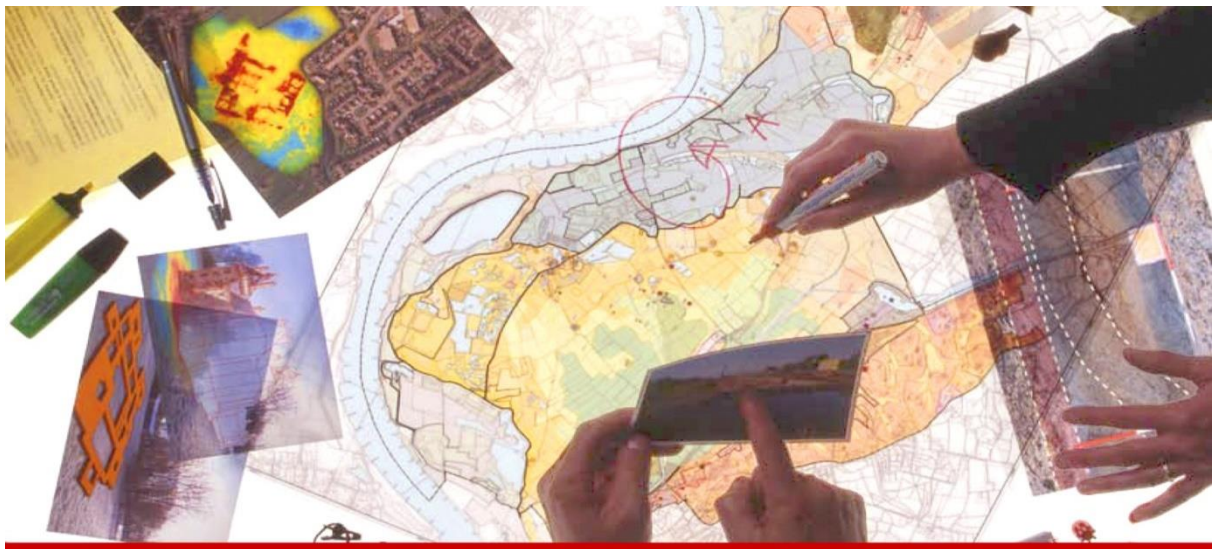


Adviesdocument 925

Project: Quicksan Gebiedspilot Meerssen
Projectcode: MEEBU
Opdrachtgever: Waterschap Limburg
Auteur / datum: Marc Verhoeven, 13 maart 2018



ADVIES ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Aanleiding

De Gebiedspilot Meerssen vind plaats in het kader van het programma "Water in Balans" van Waterschap Limburg.

De kern van Meerssen heeft in het verleden vaak wateroverlast gehad in 2010, 2014 en 2016, waarbij het afstromend hemelwater na hevige buien tot water in de woningen heeft geleid. De kern Meerssen bevindt zich aan de voet van dal van Watervalderbeek. Neerslag dat valt op de plateaus en steile hellingen in het landelijk gebied en op de hooggelegen bebouwde kernen in Ulestraten en Meerssen komt via de Vliek waterlossing en de Watervalderbeek snel tot afstroming richting de Kern van Meerssen. Het beekstelsel dat in de bebouwde kern van Meerssen overgaat in een smalle koker kan het water niet verwerken, inundeert en veroorzaakt wateroverlast in lager gelegen woningen. Bij een maatgevende bui die 1 x 100 jaar valt hebben circa 250 woningen wateroverlast; ook is er sprake van een veiligheidsissue met waterstanden in de straten van meer dan 1 m en snel stromend water. Bij een bui die hoort met een beschermingsniveau van 1: 25 hebben nog steeds 140 woningen wateroverlast; ook is hier met waterstand van circa 80 cm nog sprake van een veiligheidsissue. Het streven is om te komen tot een veiligheid van 1:100, maar dit is niet haalbaar. Uitgangspunt is nu een veiligheid van 1:25. Tevens dient te worden meegenomen de klimaatsveranderingen. Dit kan gerealiseerd worden door de aanleg van regenwaterbuffers (Waterschap Limburg + 90.000m³), afkoppelen verhard oppervlak (gemeente Meerssen), extra bergen in landgebied (belangenorganisatie LLTB) en zelfredzaamheid (communicatie met de streek).

Waterschap Limburg gaat nu aan de slag om te komen tot een Voorlopig Ontwerp. Men is dus op zoek naar een eerste ruimtelijk beeld, wat komt waar, getoetst op haalbaarheid. Het waterschap is gekomen tot 23 locaties voor de aanleg van regenwaterbuffers. De hoeveelheid te bergen water is afhankelijk van de situatie.

Quickscan

Dit document betreft een quickscan archeologie: zijn binnen de geselecteerde gebieden al dan niet vindplaatsen aanwezig, wat is de status, wat is de verwachtingswaarde, zijn de geselecteerde gebieden al dan niet archeologisch zorgplichtig bij realisatie regenwaterbuffer. Richtinggevend zijn de gemeentelijk beleidskaarten. Per gebied wordt inzichtelijk gemaakt worden of archeologisch onderzoek aan de orde is en in welke vorm.

De resultaten van het onderzoek worden gepresenteerd in de vorm van een tabel. Deze wordt voorafgegaan door een beschrijving van het gemeentelijk archeologisch beleid.

Gemeentelijk beleid Meerssen (van Wijk, 2011)

Algemeen

Bij het opstellen van het bestemmingsplan houdt de gemeente rekening met de bekende of verwachte archeologische monumenten door terreinen met bekende of verwachte archeologische monumenten geen bestemming te geven die het bodemarchief kan schaden. Aan deze terreinen wordt de (dubbel)bestemming 'waarde archeologie (cat. 1-6)' gegeven.

Bij het verlenen van vergunningen en ontheffingen en het nemen van projectbesluiten wordt rekening gehouden met bekende of verwachte archeologische monumenten door indien nodig eerst een onderzoek naar de waarde van de terreinen te laten instellen en zo nodig aan de vergunning voorwaarden te verbinden.

Gebieden

Voor de opstelling van het bestemmingsplan is de Archeologische Beleidsadvieskaart het belangrijkste instrument voor het aspect archeologie.

Op de Archeologische Beleidsadvieskaart zijn de volgende gebieden onderscheiden:

Categorie 1. Monumenten: terreinen van zeer hoge waarde, wettelijk beschermd

Dit zijn de terreinen die door de Minister van OCW krachtens de Monumentenwet zijn aangewezen als beschermd monument. Ze staan aangegeven op de landelijke Archeologische Monumentenkaart en op de monumenten- en trefkaskaart van Meerssen als "terreinen van zeer hoge archeologische waarde, beschermd".

Categorie 2. Monumenten: terreinen van zeer hoge waarde

Deze terreinen staan aangegeven op de monumenten- en trefkaskaart van Meerssen als "terreinen van zeer hoge archeologische waarde". Tot deze categorie is ook wegens zijn prominente historische belang de historische kern van Meerssen gerekend binnen de contouren van de kadastrale minuutkaart anno 1832.

Categorie 3. Overige monumenten (terreinen van hoge waarde) en gebieden met zeer hoge trefkans

Hieronder vallen de 'overige monumenten' op de Meerssense monumentenkaart met uitzondering van de historische kern van Meerssen. Tot deze categorie zijn niet alleen de terreinen van (hoge) waarde gerekend, maar ook de gebieden met zeer hoge trefkans, aangezien de systematiek waarmee zij bepaald zijn, goeddeels overeenkomt met de wijze waarop terreinen van (hoge) waarde, in het bijzonder de kernen, voor plaatsing op de landelijke Archeologische Monumentenkaart aangemerkt zijn. Onder deze gebieden valt het mogelijke verloop van Romeinse wegen met een bufferzone van 50 meter aan elke zijde van de vermoedelijke as van het tracé.

Categorie 4. Gebied met een hoge trefkans

Dit zijn de gebieden die op de monumenten- en trefkaskaart als 'gebieden met hoge trefkans' zijn aangemerkt. Hieronder vallen die delen van de gemeente waar op basis van de in het model gebruikte factoren (kapen, hellingshoek 2-5 %, < 300 meter van beek- en droogdalen) met grote waarschijnlijkheid archeologische resten verwacht kunnen worden.

Categorie 5. Gebied met een middelhoge trefkans of gebied met een lage trefkans met kans op een bijzondere dataset

Dit zijn de gebieden die op de monumenten- en trefkanskaart als 'gebied met middelhoge trefkans' en als 'gebied met lage trefkans, maar met kans op aanwezigheid van een bijzondere dataset' zijn aangemerkt.

Het betreft allereerst de randgebieden (0-50 m) van de beek- en droogdalen waarbij zowel processen van erosie als van afdekking met colluvium plaatsvonden (en nog steeds plaatsvinden) en de zogenaamde brikgronden. Daarnaast valt ook het Geuldal alsmede de rivieren de Geul en de Maas (inclusief oevers) binnen deze categorie. Als derde zijn tot deze categorie gerekend de gebieden de gebieden binnen de bebouwde kommen, met uitzondering van de monumenten (categorie 2 en 3) en gebieden die om andere redenen een lage of geen trefkans hebben (categorie 6 en 7).

Categorie 6 Gebied met een lage trefkans

Dit zijn de gebieden die op de monumenten- en trefkanskaart als 'gebied met lage trefkans' zijn aangemerkt. Hierbij gaat het om gebieden met een hellingsgraad steiler dan 5 % en verder dan 300 meter van een droog- of beekdal verwijderd.

Categorie 7a. Geen trefkans-verstoord

Hieronder vallen de gebieden met een (aangetoond) verstoorde bodemopbouw.

Categorie 7b. Geen trefkans-gedeselecteerd

Gedeselecteerde gebieden zijn gebieden waar in het verleden reeds (afdoende) archeologisch vooronderzoek heeft plaatsgevonden.

Contouren

Via Belgica

Met contouren zijn op de beleidskaart de begrenzingen aangegeven van het provinciale aandachtsgebied 'Via Belgica'. Het provinciale aandachtsgebied overlapt meerdere van de bovengenoemde categorieën. Per categorie vraagt de provincie om ondergrenzen van plangebieden, waarboven onderzoek nodig is.

Onderzoeksverplichtingen

Algemeen

Onder onderzoeksverplichting wordt in eerste instantie verstaan de verplichting om door middel van inventariserend onderzoek de waarde te laten bepalen van een terrein waarvoor een vergunning, een ontheffing of een projectbesluit wordt gevraagd. Deze verplichting is afhankelijk van het risico dat de geplande ingreep voor het bodemarchief vormt, gemeten aan oppervlakte en diepte. Per categorie wordt het risico anders ingeschat. Hoe waardevoller het gebied of hoe hoger de trefkans, des te groter is het risico dat een beperkte ingreep schade aanricht. Omgekeerd is er in een gebied van een minder waardevolle categorie pas bij een grote ingreep een risico op het verlies van zinvolle informatie.

De systematiek is dat het al dan niet opleggen van een onderzoeksplicht, eerst bepaald wordt door de diepte van de ingreep. Als die meer is dan de vrijstellingsdiepte voor de betreffende gebiedscategorie,

bepaalt vervolgens de oppervlakte van het gebied waarvoor een vergunning wordt gevraagd, of er een onderzoeksplicht geldt.

Na het vaststellen van de waarde en het selectiebesluit kan in tweede instantie de uitvoering van een opgraving als onderzoeksverplichting bij de gevraagde vergunning, het projectbesluit of de ontheffing worden opgelegd, of de verplichting tot het nemen van technische maatregelen welke direct gerelateerd zijn aan de werkzaamheden waarvoor de vergunning verleend wordt.

Omdat de kosten van het onderzoek (tot en met deponering van vondsten en rapportage) en van de technische maatregelen voor rekening van de vergunningvrager zijn, is bij het bepalen van de grenzen voor de onderzoeksverplichting gezocht naar proportionaliteit. Er dient een redelijke verhouding te bestaan tussen het verwachte kennisrendement en de belasting voor vergunningvrager en ambtelijk apparaat. In veel gevallen geldt dat een onderzoek op terreinen kleiner dan 250 m² of van een beperkte gaafheid meestal weinig meerwaarde heeft, terwijl een groot aantal van de vergunningen op een dergelijke beperkte oppervlakte betrekking heeft. Uitzonderingen bevestigen echter de regel, bijvoorbeeld bij graven, deposities of kampen van jagers-verzamelaars. Deze hebben een kleine omvang en kunnen binnen grotere gebieden aanwezig zijn.

De gemeente legt de verplichtingen op, maar kan ook vrijstellingen geven voor alle categorieën gebieden op de beleidsadvieskaart met uitzondering van de door het Rijk beschermde monumenten (categorie 1). Voor deze gebieden heeft de Minister van OCW bepaald welke werkzaamheden toegestaan zijn. Meestal is dat 'normaal' agrarisch gebruik als het om agrarisch gebied gaat, vergelijkbaar met bepalingen voor aanlegvergunningen. Voor al het overige is een vergunning volgens art. 11 Monumentenwet nodig. Een aanvraag hiervoor wordt ingediend bij Burgemeester en Wethouders. De beslissing ligt bij de Minister van OCW.

Algehele vrijstelling

Voor de niet-beschermde monumenten geeft de Monumentenwet een algehele vrijstelling voor projecten met een oppervlakte van minder dan 100 m². De gemeenteraad mag bij het vaststellen van het bestemmingsplan hiervan afwijken (art. 41a MW).

Ten aanzien van de oppervlakte van het totaal te vergraven gebied is voor de gemeente Meerssen de algehele vrijstelling van 100 m² overgenomen. Reden voor deze vrijstelling is dat de kans dat inventariserend onderzoek op een kleiner gebied zinvolle informatie oplevert gering is en dat een zwaardere onderzoeksverplichting een onredelijke belasting is voor betrokkenen en ambtelijk apparaat.

Ten aanzien van de diepte van het te vergraven gebied geldt voor de gemeente Meerssen voor alle categorieën m.u.v. de beschermde monumenten een algehele vrijstelling van de verplichting tot het laten uitvoeren van een inventariserend (waardebepalend) onderzoek, indien de graafwerkzaamheden niet dieper reiken dan 50 cm onder het maaiveld (straat- of terreinniveau, niet gerekend vanaf keldervloeren of souterrains) in de bebouwde kom (in de zin van de Wegenverkeerswet), en niet dieper dan 30 cm onder het maaiveld in het buitengebied. De vrijstellingsdiepte van 50 cm diepte onder het maaiveld geldt ook in het buitengebied voor het erf om bestaande bedrijfs- of woongebouwen.

Reden voor deze algehele vrijstelling is dat boven de genoemde dieptes zelden gaaf bodemarchief te verwachten is, terwijl beperkingen een onredelijke belasting zijn voor betrokkenen.

Een algehele vrijstelling geldt ook:

- voor het uitvoeren van graafwerkzaamheden voor nutsvoorzieningen tot een sleufbreedte van 1,50 meter aan het maaiveld en een diepte van 50 cm.

- voor gebieden zonder trefkans (categorie 7)

Gemotiveerde vrijstelling per gebiedscategorie

Categorie 1. Monumenten: terreinen van zeer hoge waarde, wettelijk beschermd

Bij deze categorie geldt geen vrijstellingsgrens.

Categorie 2. Monumenten: terreinen van zeer hoge waarde

Bij deze categorie ligt de vrijstellingsgrens op 100 m² oppervlakte van het totaal te vergraven gebied en de diepte van 30 cm, respectievelijk 50 cm onder het maaiveld, aangezien het hier om het meest waardevolle deel van het Meerssense bodemarchief gaat. In de kernen geldt bovendien dat de omvang van de ingrepen meestal beperkt is, waardoor de archeologische kennis vergaard moet worden uit de resultaten van meerdere kleine onderzoeken.

Categorie 3. Overige monumenten (terreinen van hoge waarde) en gebieden met zeer hoge trefkans

Bij deze categorie is de vrijstellingsgrens van de oppervlakte van het totaal te vergraven gebied verruimd tot 250 m², aangezien het risico op verlies van waardevolle informatie hier geringer is en grotere ingrepen hier meer kennisrendement geven. Hierdoor wordt de belasting voor betrokkenen beperkt, aangezien een groot deel van de aanvragen onder deze grens vallen. De vrijstellingsgrenzen van 30 cm diepte, respectievelijk 50 cm diepte blijven gehandhaafd. Onder 50 cm onder het maaiveld in de bebouwde kom kan te allen tijde nog informatie aanwezig zijn. De grens van 30 cm voor het buitengebied is gekozen, omdat het Meerssense bodemarchief door erosie al veel geleden heeft, waardoor alleen nog diepere sporen en structuren resterend. Een diepere vrijstellingsgrens kan in kwetsbare gebieden tot onherstelbare schade leiden.

Categorie 4. Gebied met een hoge trefkans

Bij deze categorie is de vrijstellingsgrens van de oppervlakte van het totaal te vergraven gebied, verruimd tot 500 m², aangezien het risico hier geringer is dan in de eerdere categorieën, terwijl de belasting voor betrokkenen verminderd wordt. De vrijstellingsgrenzen van 30 cm, respectievelijk 50 cm diepte blijven gehandhaafd, om dezelfde reden als bij categorie 3. Indien bij ruimtelijke plannen nog geen oppervlakte van een totale vergraving bekend is, geldt de onderzoeksverplichting voor plangebieden groter dan 1000 m². Dit is overeenkomstig de voorwaarde die de provincie stelt voor vergunningsaanvragen voor plangebieden binnen het aandachtsgebied 'Via Belgica'.

Categorie 5. Gebied met een middelhoge trefkans of gebied met een lage trefkans met kans op een bijzondere dataset

Om praktische redenen wordt voor de gebieden met een middelhoge trefkans of met een lage trefkans met kans op bijzondere dataset dezelfde vrijstellingsgrens gehanteerd. Bij deze categorie is de vrijstellingsgrens van de oppervlakte van het totaal te vergraven gebied verruimd tot 1000 m², aangezien het risico hier geringer is dan in de eerdere categorieën, terwijl de belasting voor betrokkenen verminderd wordt. De vrijstellingsgrenzen van 50 cm diepte in bebouwd terrein blijft gehandhaafd. De vrijstellingsdiepte in het buitengebied wordt verruimd tot 40 cm onder het maaiveld, enerzijds om de belasting voor betrokkenen te verminderen, anderzijds omdat in deze categorie relatief

veel door colluvium afgedekte zones aanwezig zijn, hetgeen conserverend werkt voor onderliggend bodemarchief. Indien nog geen oppervlakte van een totale vergraving bekend is, geldt de onderzoeksverplichting voor plangebieden groter dan 2500 m². Dit is overeenkomstig de voorwaarde die de provincie stelt voor vergunningsaanvragen voor plangebieden binnen het aandachtsgebied 'Via Belgica'.

Categorie 6. Gebied met een lage trefkans

In gebieden van deze categorie gelden geen beperkingen voor bouw-, sloop- en aanlegvergunning. Voor projectbesluiten of wijziging van het bestemmingsplan geldt dat, wanneer het plangebied groter is dan 25.000 m² (10.000 m² binnen het aandachtsgebied Via Belgica) middels een quickscan of een bureauonderzoek een onderzoek naar de risico's voor het bodemarchief moet worden ingesteld. Indien hieruit blijkt dat er binnen het plangebied risico's zijn voor het bodemarchief, kan alsnog een rapport naar de waarde van het te verstoren terrein of een deel daarvan worden verlangd. Ingrepen als gevolg van een projectbesluit die ondieper zijn dan 40 cm (buitengebied)/50 cm (bebouwde kom) onder het maaiveld gelden niet als een risico.

Categorie 7 Geen trefkans-verstoord/ gedeselecteerd

Geen onderzoeksverplichting.

Nadere bepalingen ten aanzien van vergunningen en vrijstellingen

- Wanneer bij het toetsen van omgevingsvergunningen of ruimtelijke plannen een onderzoeksplicht geldt, wordt uitgegaan van de oppervlakte waar binnen bodemingrepen plaatsvinden, dan wel mogelijk worden gemaakt. Dat wil zeggen per vergunning de som van de oppervlakken van die ingrepen, waardoor binnen het betreffende gebied de bodem dieper dan de voor dat gebied geldende vrijstellingsgrenzen van 30, c.q. 40 c.q. 50 cm kan worden.
- Indien een ingreep niet onderzoeksplichtig is, geldt de vrijstelling alleen voor de oppervlakte van de ingreep. Voor de rest van het plangebied blijft de dubbelbestemming archeologie gelden.
- Indien na inventariserend onderzoek blijkt dat binnen een ingreep geen opgraving, begeleiding of technische maatregelen nodig zijn, geldt de vergunning alleen voor de oppervlakte van de ingreep. Voor de rest van het plangebied blijft de dubbelbestemming archeologie gelden.
- Indien zich in een gebied waarvoor een vergunning gevraagd wordt, meer waarde-/trefkanscategorieën bevinden, geldt de vrijstellingsgrens voor de categorie met de meeste waarde, c.q. hoogste trefkans.
- Indien bestaande bebouwing archeologisch onderzoek verhindert, moet, met gebruikmaking van de mogelijkheden van de Wro bepaald worden dat archeologische begeleiding van de sloopwerkzaamheden mogelijk moet zijn.
- De omvang en aanpak van het inventariserend onderzoek is afhankelijk van de plaats, aard en omvang van de ingreep, en de plaats, aard en omvang van de verwachte of bekende archeologische waarden. In bijlage 5 zijn richtlijnen gegeven voor de gewenste aanpakken en onderzoeksmethoden. Deze dienen in programma's van eisen en plannen van aanpak verwerkt te worden en dienen bij offerteaanvragen en offertes gevolgd te worden. Andere aanpakken en methoden, mits KNA-conform, zijn toegestaan, maar dienen in het geval van programma's van eisen vooraf aan B&W worden voorgelegd. Bij onderzoek waarvoor geen

Programma van Eisen verplicht is, zoals booronderzoek, volgt toetsing achteraf. In alle gevallen is verantwoording van de toegepaste methoden in de rapportage vereist en volgt toetsing achteraf bij het vaststellen of het rapport voldoende gegevens van voldoende kwaliteit bevat om een selectiebesluit te kunnen nemen.

- Het inventariserend onderzoek beperkt zich in de waarderende fase in het algemeen tot de oppervlakte van de reële verstoring, tenzij het voor de waardering nodig is inzicht in de context te krijgen. In de verkennende en karterende fase strekt het inventariserend onderzoek zich in het algemeen ook uit tot de directe omgeving (plangebied) teneinde een verantwoorde inschatting van de risico's te kunnen maken. Dat geldt ook voor waarderend onderzoek indien de plaats van de ingreep nog niet toegankelijk is.
- In die gevallen waarin geen inventariserend onderzoek kan worden verricht vóór het nemen van een selectiebesluit en het verlenen van een vergunning, wordt geen vrijstelling van de onderzoeksverplichting afgegeven. Aan de vergunning wordt de voorwaarde verbonden tot het laten uitvoeren van archeologische begeleiding van bouw- en of sloopwerkzaamheden volgens het Protocol IVO-proefsleuven. Hiervoor dient een Programma van Eisen opgesteld te worden dat, indien de werkzaamheden niet opgeschort kunnen worden, bij het aantreffen van waardevolle resten voorziet in uitvoering van een opgraving of archeologische begeleiding volgens het protocol opgraven, en in een procedure voor het nemen van een selectiebesluit op basis van de nog niet in een KNA-conform rapport vastgelegde bevindingen van het veldwerk.
- Bovengenoemde aanpak kan worden overeen gekomen, wanneer het terrein juridisch en /of fysiek niet toegankelijk is voor vooronderzoek, of wanneer om redenen van tijd, efficiency of logistiek (bijvoorbeeld grondopslag of combinatie met saneringswerkzaamheden) en het ontbreken van een reële optie voor behoud in situ, of wegens een als beperkt ingeschat risico (weinig complex onderzoek) archeologische begeleiding de voorkeur heeft boven proefsleuven en eventueel opgraven. Deze aanpak mag geen beperkingen opleggen die er bij een regulier opgravingstraject niet zouden zijn. Vergunningvragers verplicht zich de uitvoering van veldwerk en rapportage volgens een goedgekeurd Programma van Eisen te laten uitvoeren.
- In geval van een opgraving of archeologische begeleiding wordt in de vergunning de voorwaarde gesteld dat de vergunde werkzaamheden pas gestart mogen worden op het moment dat het veldwerk conform Programma van Eisen afgesloten is en een bewijs van opdracht voor het vervaardigen van een rapport aan een erkend opgravingsbedrijf ter controle en goedkeuring ingediend is bij de gemeente en hiervan een schriftelijke goedkeuring ontvangen is. Deze opdracht is gebaseerd op een door B&W goedgekeurd evaluatieverslag van het veldwerk en zo nodig een aanpassing van het Programma van Eisen.
- Als in de vergunning de voorwaarde is opgenomen dat er technische maatregelen moeten worden getroffen om de archeologische waarden in de bodem te behouden, dient door specificatie van deze technische maatregelen aangetoond te worden dat sprake is van duurzaam behoud. Adequate inrichting en beheer kunnen onderdeel zijn van de technische maatregelen.
- Burgemeester en Wethouders kunnen van de verplichting tot het laten uitvoeren van inventariserend onderzoek en het overhandigen van een rapport over de waarde van het terrein, vrijstelling verlenen indien een onafhankelijke deskundige het plan in kwestie heeft beoordeeld en heeft geconcludeerd dat geen archeologisch relevante waarden in het geding zijn.

Gemeentelijk beleid Nuth (Verhoeven, 2007)

Gebieden met een hoge en middelhoge archeologische verwachting

Voor gebieden met een hoge en middelhoge archeologische verwachting (zones in het buitengebied, historische dorpskernen) is het uitgangspunt om het archeologisch erfgoed 'in situ' te bewaren. Met betrekking tot het buitengebied dient met het oog op een zorgvuldige belangenafweging bij bodemingrepen dieper dan 40 cm -Mv een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd in de vroegste fase van planvorming. Tijdens het vooronderzoek zal de vereiste informatie verzameld worden, op basis waarvan belangenafweging en verdere besluitvorming kan plaatsvinden. Er dient gestreefd te worden naar een extensieve vorm van agrarisch landgebruik (bijv. grasland) en naar natuurinrichting zonder (diepe) bodemingrepen (dus niet diepploegen).

Bij de volgende ondergrenzen archeologisch onderzoek:

- 50 m van een archeologische vindplaats;
- historische dorpskernen: plangebied > 250 m²;
- overige (bebouwde en onbebouwde) gebieden: plangebied > 2500 m², tenzij er een vindplaats binnen 50 m van de grens van het gebied ligt.

Gebieden met een lage archeologische verwachting (geel op kaartbijlage 4)

Voor gebieden met een lage archeologische verwachting (buitengebieden, maar ook industriegebieden, ontgrondingen en afgravingen; donkergroen omlijnd) gelden geen restricties ten aanzien van de planvorming, tenzij er een vindplaats binnen 50 m van het plangebied ligt. Voor storthopen en opgehoogde of opgespoten terreinen (lichtgroen omlijnd) is het advies om bij eventuele verwijdering een archeologisch vooronderzoek te laten plaatsvinden.

Gebieden met een lage archeologische verwachting maar waar een bijzondere dataset kan voorkomen

Hoewel voor slecht ontwaterde gebieden in natte landschappelijke eenheden een lage archeologische verwachting geldt voor nederzettingsterreinen, hebben deze gebieden toch een bijzondere status omdat er bijzondere gegevens verzameld kunnen worden, zoals goed geconserveerde archeobotanische resten en archeologische voorwerpen van organisch materiaal, etc. Door de relatief beperkte (archeologische) kennis die hierover bestaat, zijn deze gebieden vanuit wetenschappelijk oogpunt van groot belang. In de natte gebieden liggen bij uitstek mogelijkheden voor het verwerven van nieuwe inzichten op archeologisch gebied.

Archeologisch onderzoek is noodzakelijk indien een vindplaats binnen 50 m van het plangebied ligt.

Industrieterreinen, inclusief mijnbouwgebieden

In deze gebieden gelden de adviezen voor een lage, middelhoge en hoge archeologische verwachting, maar gezien het industriële karakter van deze gebieden is een op verstoringen gericht verkennend bodemonderzoek noodzakelijk in gebieden met een middelhoge en hoge archeologische verwachting.

Archeologische monumenten

Voor wettelijk beschermde terreinen geldt dat behoud van de bestaande situatie is vereist en dat aantasting van de archeologische resten vermeden dient te worden. Voor de overige monumenten (terreinen van zeer hoge en hoge archeologische waarde en terreinen van archeologische waarde en betekenis) geldt dat het uitgangspunt is om het archeologisch erfgoed 'in situ' te bewaren. Met het oog op een zorgvuldige belangenafweging dient bij bodemingrepen dieper dan de bouwvoor (40 cm -Mv) en een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd in de vroegste fase van planvorming. Tijdens het vooronderzoek zal de vereiste informatie verzameld worden, op basis waarvan belangenafweging en verdere besluitvorming kan plaatsvinden. Voorts dient er gestreefd te worden naar een extensieve vorm van agrarisch landgebruik (bijv. grasland) en naar natuurinrichting zonder (diepe) bodemingrepen.

Archeologische vindplaatsen

Uitgangspunt is om het archeologisch erfgoed 'in situ' te bewaren. Met het oog op een zorgvuldige belangenafweging dient bij bodemingrepen dieper dan de bouwvoor (40 cm -Mv) een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd in de vroegste fase van planvorming. Tijdens het vooronderzoek zal de vereiste informatie verzameld worden, op basis waarvan belangenafweging en verdere besluitvorming kan plaatsvinden. Voorts dient er gestreefd te worden naar een extensieve vorm van agrarisch landgebruik (bijv. grasland) en naar natuurinrichting zonder (diepe) bodemingrepen (dus niet diepploegen).

Onderzoeksgebieden

Dit zijn gebieden waar archeologisch onderzoek wel is uitgevoerd, maar waar de advisering nog niet bekend is.

Uiteindelijke advisering afwachten en op basis daarvan een besluit nemen.

Waterbuffers & archeologie

De door het Waterschap aangeleverde kaart met de buffers is aan het einde van het document toegevoegd.

In de tabel op pagina's 11 t/m 14 is per buffer de archeologische onderzoeksplicht aangegeven. De door het Waterschap aangeleverde kaart met de buffers is aan het einde van het document toegevoegd. Daarbij is uitgegaan van de geschatte omvang van de buffer, aanwezigheid van archeologische vindplaatsen, de verwachting, het beleid, de verstoringsdiepte en de verstoringsoppervlakte. In de laatste kolom staat de aanbevolen onderzoeksstrategie.

De omvang van de buffers is bepaald op basis van de aangeleverde kaart, die slecht leesbaar is, waardoor er geen sprake kon zijn van een nauwkeurige georeferentie. De oppervlaktes zijn dus bij benadering.

Met betrekking tot verstoringsoppervlakte is er een onderscheid tussen bouw-, sloop-, en aanlegvergunningen (BSA) en ruimtelijke plannen (RP). In het eerste geval is de oppervlakte van de vergravingen bekend, maar in het tweede geval nog niet.

Op basis van de analyse geldt het volgende voor de waterbuffers:

- Onderzoek nodig: buffers 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 23
- Geen onderzoek nodig: buffer 7
- Onderzoek in geval van BSA, maar niet in geval van BP: buffers 1, 3, 5, 9, 16, 1822

Met betrekking tot eventueel archeologisch onderzoek ten aanzien van de geplande buffers wordt in eerste instantie een bureau- en verkennend booronderzoek aangeraden. Op basis daarvan kan worden bepaald of verder (veld) onderzoek aan de orde is. Als bijvoorbeeld blijkt dat de bodem diep is verstoord, is verder onderzoek niet zinvol. Mocht verder onderzoek nodig zijn, kan dat bestaan uit een archeologische begeleiding of proefsleuven. Een begeleiding is geschikt voor kleine en/of natte gebieden; proefsleuven voor grotere en droge gebieden. Een begeleiding of profsleuven dient te zijn gebaseerd op een door de gemeente goedgekeurd Programma van Eisen (PvE).

Bronnen

Verhoeven, M.P.F., 2007. Hoog, middelhoog en laag; een archeologische verwachtings- en cultuurhistorische advieskaart voor de Parkstad Limburg gemeenten en de gemeente Nuth. *RAAP-rapport* 1483. RAAP, Weesp.

Wijk, I.M. van, 2011. Archeologie en Cultuurhistorie op het Kruispunt Meerssen. Archeologische Beleidsadvieskaart voor de gemeente Meerssen. *Archol rapport* 134. Archol, Leiden.

www.archis.nl (ARChEologisch Informatie Systeem, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).

GEMEENTEN MEERSSEN & NUTH (Nuth: alleen buffer 10)									
Buffer	Geschatte omvang buffer (m ²)	Vindplaats	Verwachting / Beleidscategorie	Verstoringsdiepte (cm)		Verstoringsoppervlakte (m ²)		Onderzoek nodig in buffer?	Onderzoeksmethode
				Buitengebied	Bebouwde kom	Bouw-, sloop-, aanlegvergunningen (BSA)	Ruimtelijke plannen (RP)		
1	1165	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja, bij BSA nee, bij RP	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
2	3430	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
3	2070	nee juist ten zuiden: nr. 3195397100 x: 183340 y: 322480 vuurstenen uit Mesolithicum & Neolithicum	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja, bij BSA nee, bij RP	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
4	6441	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
5	1452	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	nvt	50	1000	2500	ja, bij BSA nee, bij RP	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven

GEMEENTEN MEERSSEN & NUTH (Nuth: alleen buffer 10)									
Buffer	Geschatte omvang buffer (m ²)	Vindplaats	Verwachting / Beleidscategorie	Verstoringsdiepte (cm)		Verstoringsoppervlakte (m ²)		Onderzoek nodig in buffer?	Onderzoeksmethode
				Buitengebied	Bebouwde kom	Bouw-, sloop-, aanlegvergunningen (BSA)	Ruimtelijke plannen (RP)		
6	13588	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
7	934	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	nee	nvt.
8	2917	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
9	1073	nee, direct ten noorden: nr. 3195331100 x: 182820 y: 323680 vuurstenen uit Mesolithicum-Neolithicum, scherven en dakpan uit Romeinse tijd	middelhoog / bijzondere dataset (5)		50	1000	2500	ja, bij BSA nee, bij RP	1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven

GEMEENTEN MEERSSEN & NUTH (Nuth: alleen buffer 10)									
Buffer	Geschatte omvang buffer (m ²)	Vindplaats	Verwachting / Beleidscategorie	Verstoringsdiepte (cm)		Verstoringsoppervlakte (m ²)		Onderzoek nodig in buffer?	Onderzoeksmethode
				<i>Buitengebied</i>	<i>Bebouwde kom</i>	<i>Bouw-, sloop-, aanlegvergunningen (BSA)</i>	<i>Ruimtelijke plannen (RP)</i>		
10 (Nuth)	10432	ja nr. 2013913100 x: 183910 y: 324300 vuurstenen uit Paleolithicum-IJzertijd	vindplaats / hoge verwachting (2 & 3)	40	nvt	0	0	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
11	5679	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
12	85948	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
13	46342	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
14	23848	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	50	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven

GEMEENTEN MEERSSEN & NUTH (Nuth: alleen buffer 10)									
Buffer	Geschatte omvang buffer (m ²)	Vindplaats	Verwachting / Beleidscategorie	Verstoringsdiepte (cm)		Verstoringsoppervlakte (m ²)		Onderzoek nodig in buffer?	Onderzoeksmethode
				Buitengebied	Bebouwde kom	Bouw-, sloop-, aanlegvergunningen (BSA)	Ruimtelijke plannen (RP)		
15	63872	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
16	2413	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja, bij BSA nee, bij RP	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
17	88978	nee	hoog / middelhoog / bijzondere dataset (4 & 5)	40	nvt	500	1000	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
18	1678	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja, bij BSA, nee bij RP	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
19	5178	nee	hoog / middelhoog / bijzondere dataset (4 & 5)	40	nvt	500	1000	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven

GEMEENTEN MEERSSEN & NUTH (Nuth: alleen buffer 10)									
Buffer	Geschatte omvang buffer (m ²)	Vindplaats	Verwachting / Beleidscategorie	Verstoringsdiepte (cm)		Verstoringsoppervlakte (m ²)		Onderzoek nodig in buffer?	Onderzoeksmethode
				<i>Buitengebied</i>	<i>Bebouwde kom</i>	<i>Bouw-, sloop-, aanlegvergunningen (BSA)</i>	<i>Ruimtelijke plannen (RP)</i>		
20	6524	nee	hoog / middelhoog / bijzondere dataset (4 [buiten] & 5 [bebouwd])	40	50	500	1000	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
21	8940	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	nvt	50	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
22	2115	nee, Juist ten zuiden: 3041909100 X: 182330 Y: 323570 vuurstenen uit Mesolithicum-Neolithicum	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja, bij BSA nee, bij RP	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven
23	3048	nee	middelhoog / bijzondere dataset (5)	40	nvt	1000	2500	ja	(1) bureau- en verkennend booronderzoek (2) begeleiding of proefsleuven

